
ทฤษฎีการเมืองระหว่าง ประเทศของคิสซิงเจอร์ และการปฏิบัติ

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์

ความนำ

จุดมุ่งหมายของบทความเรื่องนี้ ก็คือ การวิเคราะห์ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ ของเฮนรี คิสซิงเจอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวอย่างการศึกษาเรื่องกองเกรสแห่งเวียนนาในยุโรป เมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว ซึ่งการศึกษาเรื่องกองเกรสแห่งเวียนนาได้นำชื่อเสียงมาให้ คิสซิงเจอร์อย่างมหาศาล กับเหตุการณ์ในวันออกกลางปีปัจจุบัน ว่าการประยุกต์ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศของคิสซิงเจอร์ที่ใช้ เหตุการณ์ของกองเกรสแห่งเวียนนาเป็นหลัก กับเหตุการณ์ในตะวันออกกลางนั้น มีความ คล้ายคลึงและแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งบทความนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนพินิจ พิจารณาอดีตและทฤษฎี ตอนที่สองคือภาค ปฏิบัติ กับตอนที่สามตอนสุดท้ายคือการ สรุปและข้อคิดเห็น

ตอนที่ 1 พินิจพิจารณา อดีตและทฤษฎี

นายเฮนรี คิสซิงเจอร์ อดีตนายกรัฐ-มนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เป็น ชาวยิวเยอรมันที่อพยพหนีภัยจากพวกนาซี มาอยู่ในสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2481 เมื่อ คิสซิงเจอร์อายุได้เพียง 15 ปี ในปี พ.ศ. 3485 คิสซิงเจอร์ก็ถูกเกณฑ์เป็นทหาร และ

ถูกส่งกลับไปปฏิบัติงานที่เยอรมนี ครั้น สงครามโลกครั้งที่สองสงบลง คิสซิงเจอร์ก็ กลับเข้ามศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้รับปริญญาตรี และปริญญาเอกที่นั่นในปี พ.ศ. 2437 คิสซิงเจอร์ก็ได้ทำการสอนที่มหา วิทยาลัยฮาร์วาร์ดนั่นเอง

คิสซิงเจอร์ ได้ทำงานเป็นที่ปรึกษา ให้แก่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาด้วยในขณะที่เป็น ศาสตราจารย์อยู่ที่ฮาร์วาร์ด นอกจากนั้น คิส-ซิงเจอร์ยังเขียนหนังสือหลายเล่มเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งได้รับความ สนใจจากบุคคลสำคัญหลายคน รวมทั้งนาย ริชาร์ดนิกสันด้วย เมื่อนิกสันได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2512 แล้วคิสซิงเจอร์ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของสภาความมั่นคงแห่ง ชาติ ซึ่งขึ้นโดยตรงต่อประธานาธิบดี ต่อมา คิสซิงเจอร์ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งนับได้ว่าเป็นความสำเร็จส่วนตัวครั้งยิ่งใหญ่ที่เคียงล้า-หรับคนที่เพิ่งอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในสหรัฐ อเมริกาเพียง 35 ปีเท่านั้น

การที่นายเฮนรี คิสซิงเจอร์ ได้ก้าวเข้า มาสู่ตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐ อเมริกาได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แทบจะว่าจากหน้ามือเป็นหลังมือของนโยบาย

ต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาทีเดียว ซึ่งย่อมทำให้เกิดผลกระทบอันใหญ่หลวงในวงการเมืองระหว่างประเทศ เพราะคิสซิงเจอร์ได้เคยกล่าวไว้ว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่พัฒนาขึ้นมาไม่เหมือนใคร เข้าทำนองที่ว่าตัวใหญ่แต่ใจยังเป็นเด็กอยู่ คือสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจ แต่มีรู้จักการใช้อำนาจให้สมกับฐานะของตนเองเพราะคนอเมริกันไม่มีความสำนึกในความรับผิดชอบของความเปลี่ยนแปลงในวงการเมืองของโลก ทั้งๆ ที่สหรัฐอเมริกามีส่วนสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้¹

ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศของคิสซิงเจอร์

คิสซิงเจอร์ได้อธิบายถึงนโยบายต่างประเทศในบทความเรื่อง "The Role of Domestic Structure in American Foreign Policy" ว่านโยบายต่างประเทศของทุกประเทศย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนา สภาพทางภูมิศาสตร์ และลักษณะชีวิตประจำวันของชนชาตินั้นๆ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวจะรวมกันออกเป็นรูปของค่านิยมว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรไม่ควร โดยที่ค่า

นิยมของสังคมและสถาบันภายในประเทศที่จะตัดสินว่าอะไรเป็นปัญหาระหว่างประเทศ และควรจะทำอย่างไร คิสซิงเจอร์ได้ยกตัวอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เป็นประเทศของนักธุรกิจและนักกฎหมาย ซึ่งผู้นำทางการเมือง และนักการทูตของสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่มิมีภูมิหลังมาจากนักธุรกิจ และนักกฎหมายแทบทั้งสิ้น ดังนั้น การที่ผู้นำและนักการทูตของสหรัฐอเมริกา จึงมีลักษณะเป็นนักปฏิบัติ² และพวกนักกฎหมายและนักธุรกิจมักจะชอบตั้งสมมุติฐานในเหตุการณ์ว่า เหตุการณ์ควรจะเป็นอย่างไร หากแต่ถนัดในการตัดสินใจ ดำเนินนโยบายหลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว และพวกนักการทูตอเมริกัน มักจะคอยให้ได้รับรายงานข้อเท็จจริงของสถานการณ์เสียก่อน ซึ่งคิสซิงเจอร์เห็นว่าการคอยดำเนินการตามหลังเหตุการณ์นั้น มักจะไม่ทันท่วงที่อยู่เสมอ และคิสซิงเจอร์กล่าวว่าผู้นำของสหรัฐอเมริกามีนิสัยที่จะแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นทีละปัญหาแทนที่จะศึกษาประวัติศาสตร์ และนำเอาบทเรียนของประวัติศาสตร์มาเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับวิกฤติการณ์ที่จะเกิดขึ้น หรือหาวิธีป้องกันวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น เนื่องจากผู้นำและนักการทูตของสหรัฐอเมริกาเป็นมาเช่นนั้นในอดีต จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้

นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาไม่ค่อยอยู่กับร่องกับรอย ดังตัวอย่างที่สหรัฐอเมริกายอมให้ลาวเป็นกลาง แต่ส่งทหารเข้าไปรบในเวียดนาม เป็นต้น

เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงทำให้ผู้นำของสหรัฐอเมริกาต้องพะวงถึงคะแนนเสียงของตนในการกระทำทุกอย่างอย่างแม้แต่ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีบ่อยครั้งที่นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เพื่อเอาใจประชาชนอเมริกัน แต่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายในด้านการเมืองระหว่างประเทศ³ ยิ่งกว่านั้น นักการทูตอเมริกันที่เคยเป็นนักกฎหมายมาก่อน มักจะเจรจากับผู้แทนประเทศต่างๆ ตามแบบนักกฎหมายที่ว่า ใครเป็นโจทก์ เป็นจำเลย ใครผิดใครถูก โดยมีได้พิจารณาสถานการณ์ของเหตุการณ์และปัญหานั้นๆ เหมือนอย่างทนายความทั่วไปที่จะสนใจเพียงว่า ถ้ามีการขโมยของกันแล้วใครขโมย ขโมยอะไร ไปเท่าไร โทษของการขโมยต้องติดคุกกี่ปี ก็ได้อัน เป็นอาทิโดยมิได้สนใจว่า *ทำไม* ถึงขโมย ร้ายยิ่งไปกว่านั้นนักการทูตอเมริกันมักจะเป็นพวกที่แก่ศีลธรรมมากจนเกินไป ถ้าลงปักใจแล้วว่าอะไรเลว อะไรดีก็จะเชื่อตามนั้นอย่างไม่มีลี้

หุ้มตา เหมือนดังที่นายจอห์น ฟอสเตอร์ ดัลเลส อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศสมัยประธานาธิบดีไอเซนเฮาว์ ซึ่งเกลียดพวกคอมมิวนิสต์จนเข้ากระดูกดำ ถึงกับปฏิเสธไม่ยอมจับมือกับโจวเอนไล นายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในที่สุด ผู้นำและนักการทูตอเมริกันมักจะใช้นิสัยของชาวอเมริกันที่เชื่อว่า “เราทำได้” ถ้าเราพยายามอย่างเต็มที่ ซึ่งการที่จะทำได้โดยพยายามอย่างเต็มที่นั้น จะประสบความสำเร็จเป็นกรณีที่เป็นปัญหาทางเทคนิคเท่านั้น แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ความสามารถทางเทคโนโลยีและกำลังทหารเพียงสองอย่างยังไม่พอ เราจะเห็นได้จากตัวอย่างที่อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศสมัยประธานาธิบดีจอห์นสันได้กล่าวว่า “เมื่อสหรัฐอเมริกาใช้อำนาจและอิทธิพลบีบในที่ใด ที่นั้นต้องยอม⁴ ซึ่งเราก็จะเห็นว่าสหรัฐอเมริกาได้ทุ่มเทกำลัง และทรัพยากรอย่างมหาศาลในเวียดนาม แต่ผลก็ออกมาอย่างที่เรารู้ๆ กันอยู่

ดังนั้น ลักษณะนักการทูตของอเมริกันจึงเป็นระบบแก่ศีลธรรมในสมัยประธานาธิบดีไอเซนเฮาว์ และพวกเทคโนโลยีในสมัยของประธานาธิบดีเคนเนดี กับประธานาธิบดีจอห์นสัน

คิสซิงเจอร์ เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศคนแรกที่เริ่มวิธีการทูตแบบใหม่ ซึ่งเรียกว่า “Real Politic” คือการดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อให้เกิดดุลย์แห่งอำนาจ โดยมีมุ่งหมายว่า เมื่อมีดุลย์แห่งอำนาจ (Balance of Powers) ปัญหาระหว่างประเทศที่ร้ายแรงก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะประเทศต่าง ๆ ได้ดุลย์กันอยู่ คิสซิงเจอร์ได้เล็งนโยบายที่ผู้นำยุโรปหลาย ๆ คนถกเถียงกันว่า นโยบายของพระมหาไถ่ ก็เป็นนโยบายที่แก้ศีลธรรมที่ว่าอะไรผิด อะไรถูก ว่าใครเลว ใครดี ซึ่งนโยบายนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสันโน้นทีเดียว⁵

เมื่ออดีตประธานาธิบดีนิกสัน ได้แต่งตั้งให้คิสซิงเจอร์เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศแทนนายวิลเลียม โรเจอร์ แล้ว โฉมหน้าของการเมืองระหว่างประเทศก็ได้เปลี่ยนไป เพราะวอนนิกสันเป็นผู้ที่มองเห็นการฉีกไกลทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ถึงแม้ว่านิกสันจะพลาดในการเล่นการเมืองภายในประเทศก็ตาม นิกสันต้องการสันติภาพในโลกด้วยรากฐานของการดุลย์แห่งอำนาจโดยนิกสันได้ให้อำนาจแก่คิสซิงเจอร์อยู่เต็มที่ที่จะใช้ความชำนาญทางการทูต เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่นิกสันปรารถนา

ถ้าเราจะศึกษาทัศนคติทางการเมือง

ระหว่างประเทศของคิสซิงเจอร์ที่เด่นชัดก็จำเป็นจะต้องวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของคิสซิงเจอร์เรื่อง A World Restored : Castlereagh Metlernich and the Restoration of Peace, 1812-1821 ซึ่งคิสซิงเจอร์เน้นถึงการสร้างดุลย์แห่งอำนาจในยุโรปจากที่ประชุมคอนเกรสแห่งเวียนนา ซึ่งยังผลให้เกิดสันติภาพอันยาวนานในยุโรป ร่วมร้อยปี หลังจากสงครามนโปเลียน จนกระทั่งถึงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

การประชุมนานาชาติในยุโรปที่คอนเกรสแห่งเวียนนาได้เริ่มขึ้นหลังจากประเทศต่าง ๆ ในยุโรป อันมีอังกฤษ ออสเตรีย รัสเซีย และปรัสเซียเป็นหัวหน้า ได้ปราบจักรพรรดินโปเลียนแห่งฝรั่งเศสลงได้สำเร็จ ซึ่งในช่วงเวลา ๒๕ ปีก่อน การประชุมคอนเกรสแห่งเวียนนานั้น ได้มีการปฏิวัติและสงครามทั่วทั้งยุโรป นโปเลียนได้ก่อความวุ่นวายในยุโรปโดยการทำสงครามกับแทบทุกประเทศในยุโรป เมื่อประเทศสัมพันธมิตรสามารถปราบนโปเลียนได้แล้วบรรดาผู้นำและนักการทูตของประเทศต่าง ๆ ก็พากันมาชุมนุมกัน เพื่อตกลงจัดระเบียบการเมืองระหว่างประเทศในยุโรปเสียใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายในการรักษาสันติภาพในยุโรปมิให้ถูกคุกคามอีกต่อไป ผลของการประชุมคอน-

เกรสแห่งเวียนนา^๕ นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นการกดขี่พวกชน และถอยหลังเข้าคลองของพวกปฏิกิริยาหัวเก่าที่พยายามบีบคั้นวิวัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย^๖ แต่กิสซิงเจอร์มองที่ผลของการประชุมคองเกรสแห่งเวียนนาว่า ได้สร้างสันติภาพอย่างแท้จริงถึง 40 ปี ต่อมา และอีก ๒๐ ปีให้หลัง ก็มีสงครามประปรายเล็กน้อย สั้น ๆ ซึ่งไม่เหมือนสงครามร้อยปี หรือสงคราม ๓๐ ปี เหมือนแต่ก่อน ดังนั้นจึงพูดได้ว่า การประชุมคองเกรสแห่งเวียนนามีผลสำเร็จอันยาวนานของสันติภาพร่วมหนึ่งร้อยปี โดยการตั้งดุลย์แห่งอำนาจขึ้นในยุโรป ซึ่งมีมหาอำนาจในเวลานั้นก็คือ อังกฤษ ออสเตรีย รัสเซีย และฝรั่งเศส โดยมีลอร์ดแคสเซลเรย์แห่งอังกฤษ และเจ้าชายเมทเทอ์นิกแห่งออสเตรีย เป็นคนสำคัญในการสร้างสันติภาพอันยาวนานนี้ ซึ่งกิสซิงเจอร์ได้มองเห็นบทบาทเวียนของการทูตสมัยนั้น พอจะนำมาประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

กิสซิงเจอร์สรรเสริญเมทเทอ์นิกว่าเป็นผู้ที่มองเห็นการณ์ไกล และเป็นคนแรกที่เขาใจลักษณะและความตั้งใจของนโปเลียนว่า นโปเลียนถือว่าการเจรจาคือเครื่องหมายแห่งความอ่อนแอ ซึ่งถ้าจะเปรียบนโปเลียน

ก็เหมือนกับฮิตเลอร์ ดังนั้น นโปเลียนจะใช้การเจรจาเป็นเครื่องถ่วงเวลา เป็นการล่อให้ศัตรูตายใจไม่ระวังตัว แล้วนโปเลียนก็จะใช้กำลังเข้าบังคับหรือทำสงครามให้ทุกอย่างเป็นไปตามที่นโปเลียนต้องการ เมทเทอ์นิกจึงใช้กลยุทธ์ของนโปเลียนทำกับนโปเลียนเอง โดยยอมเป็นสัมพันธมิตรกับฝรั่งเศส เพื่อให้ฝรั่งเศสตายใจว่าแนวหลังของตนปลอดภัยแล้วจากออสเตรีย นโปเลียนจึงยกกองทัพใหญ่บุกรัสเซีย อันเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดอันใหญ่หลวง อันนำไปสู่ความพินาศของนโปเลียนในที่สุด

เมทเทอ์นิกนำออสเตรียเข้าเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศสทั้งๆ ที่โดยธรรมชาติแล้วประเทศทั้งสองจะเป็นมิตรกันไม่ได้เลยเพราะว่านโปเลียนเป็นสัญลักษณ์ของการปฏิวัติและชาตินิยม ส่วนออสเตรียเป็นจักรวรรดิที่ประกอบด้วยชนชาติต่างๆ หลายเชื้อชาติภายใต้การปกครองของราชวงศ์แฮบสเบิร์ก

จากนโยบายต่างประเทศของเมทเทอ์นิกนั่นเอง ที่ทำให้กิสซิงเจอร์วิเคราะห์ว่านโยบายต่างประเทศจะต้องเริ่มมาจากโครงสร้างของนโยบายภายในประเทศ เนื่องจากออสเตรียเป็นจักรวรรดิที่ประกอบด้วยชนหลายเชื้อชาติ โดยที่ในขณะนั้นลัทธิชาตินิยมกำลังแพร่กระจายไปทั่วยุโรป โดยเริ่ม

จากฝรั่งเศสซึ่งลัทธิชาตินิยมนั้นเป็นภัยอย่าง
มหันต์ต่อจักรวรรดิออสเตรีย เพราะบรรดา
ชนชาติต่าง ๆ ในจักรวรรดิย่อมปรารถนาที่จะ
แยกตัวออกเป็นเอกราชทั้งสิ้น และถ้าเป็น
เช่นนั้นแล้ว ความอยู่รอดของออสเตรียก็จะ
ต้องถูกคุกคาม แมทเทอ์นิกได้ใช้การทูต
สร้างคุณุ์แห่งอำนาจได้สำเร็จ โดยต่ออายุ
ให้จักรวรรดิออสเตรียอีกร่วม 40 ปี คิสซิง-
เจอร์ได้กล่าวถึงนโยบายต่างประเทศของแมท
เทอ์นิกว่า แมทเทอ์นิกมีความสามารถในการ
ปกปักรักษาความอ่อนแอของออสเตรีย แต่
แมทเทอ์นิกไม่สามารถแก้ไขความอ่อนแอ
นั้นได้ เนื่องจากแมทเทอ์นิกมิได้มีสายตา
เห็นการณ์ไกลพอที่จะรู้ว่า พลังของชนชาติ
นิยมนั้นรุนแรงนัก หากแมทเทอ์นิกกลับ
เห็นว่า คนโดยทั่วไปไม่ชอบความเปลี่ยนแปลง
ดังนั้น การปกครองแบบจักรวรรดิ
เช่นนี้ก็อยู่แล้ว⁷

อย่างไรก็ตาม คิสซิงเจอร์มีความนิยม
ในตัวของแมทเทอ์นิก แมทเทอ์นิกใน
ฐานะของรัฐบาลในความเฉื่อยฉะ และ
ความรู้ในสภาพความจริงของออสเตรียของ
แมทเทอ์นิก แมทเทอ์นิกใช้ความสามารถ
ในการทูตที่รักษากิจการจักรวรรดิออสเตรียได้นาน
ถึง 40 ปี แต่แมทเทอ์นิกไม่สามารถทำให้
ออสเตรียเตรียมตัวเพื่อปรับตัวเข้าสู่สถานการณ์

ที่จะต้องมาถึงในภายหน้า คือการตื่นตัวของ
บรรดาชนชาติต่าง ๆ ในออสเตรียที่จะแยกตัว
ออกเป็นอิสระ แมทเทอ์นิกเป็นคนที่ดัด
แปลงเก่ง แต่ไม่ใช่คนที่สร้างสิ่งใหม่ขึ้น
มาได้ ความยิ่งใหญ่ของแมทเทอ์นิกอยู่ที่
ความสามารถทางการทูต และเป็นผู้ที่สามารถ
เลือกทางออกที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์ที่มี
ทางออกน้อยที่สุด แต่แมทเทอ์นิกไม่ใช่
คนที่สร้างทางออกใหม่เพิ่มขึ้นมาได้อีก

สำหรับลอร์ดเคสเซลเรย์ รัฐมนตรี
ต่างประเทศของอังกฤษในขณะนั้น คิสซิง-
เจอร์วิเคราะห์ว่า เนื่องจากอังกฤษเป็นประ
เทศบนเกาะ นอกพื้นที่ยุโรป จึงมีความ
รู้สึกแบบเกาะที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของภาคพื้น
ทวีป ดังนั้น อังกฤษจึงไม่สนใจจะสนใจเรื่องการ
เมืองภายในทวีปยุโรปเท่าไรนัก นอกจาก
เห็นว่าไปเสียเป็นผู้คุกคามความปลอดภัย
ของอังกฤษ ดังนั้นเมื่ออังกฤษปราบปรามไปเสีย
ได้แล้ว สันติภาพก็ย่อมเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ⁸
แต่แมทเทอ์นิกคิดว่า เพียงแต่ชัยชนะเหนือ
นโปเลียนอย่างเดียวย่อมไม่พอที่จะเกิดสันติ
ภาพขึ้นได้ เพราะบรรดาประเทศพันธมิตร
ก็จะทะเลาะกันเอง เพื่อผลประโยชน์ของแต่ละ
ประเทศเองจากชัยชนะนี้ ดังนั้นสันติภาพ
จะเกิดขึ้นก็ย่อมต้องมีความมั่นคงจากคุณุ์
แห่งอำนาจ ซึ่งการสร้างคุณุ์แห่งอำนาจนี้

จะต้องได้รับความร่วมมือจากแอสเซิลเรย์ด้วย เพราะศูนย์แห่งอำนาจจะไม่เกิดถ้าอังกฤษไม่เล่นด้วย ซึ่งแอสเซิลเรย์ได้ถูกชักจูงจากแมทเทอร์นิกว่า ผลประโยชน์ที่ยาวนานคือสันติภาพในยุโรปนั้น มีความสำคัญต่ออังกฤษมากกว่าผลประโยชน์สั้น ๆ ที่ปราบปรามได้แล้วก็ลงโทษประเทศฝรั่งเศสในฐานะของผู้ชนะ เพราะการลงโทษประเทศฝรั่งเศสซึ่งก็ยังจัดว่าเป็นมหาอำนาจประเทศหนึ่งของยุโรปอยู่ย่อมก่อให้เกิดความพยายามและผลประโยชน์ในการลงโทษฝรั่งเศสที่ได้มาก็จะเป็นชนวนในการทะเลาะกันเองของประเทศกลุ่มพันธมิตรอีกด้วย และเมื่อเกิดสงครามใหญ่ในภาคพื้นยุโรปแล้ว อังกฤษก็ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยความสะดวก หากศูนย์แห่งอำนาจในทวีปยุโรปไม่เกิดขึ้นต่อไปก็มีประเทศใดบนภาคพื้นทวีปยุโรปสามารถปราบปรามยุโรปได้หมดเหมือนอย่างนโปเลียนขึ้นมา อังกฤษก็จะอยู่ได้โดยลำบาก

แอสเซิลเรย์จำต้องเปลี่ยนความคิดที่จะเป็นมหาอำนาจบนเกาะอย่างโดดเดี่ยว แต่จำต้องหันมารับผิดชอบต่อการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนทัศนคติความคิดเช่นนี้ มิใช่เป็นของง่ายนัก^๑ ซึ่งการยอมรับเหตุผลที่ตรงข้ามกับทัศนคติของตนนั้นเป็นวิสัยของปัญญาชนและรัฐบุรุษโดยแท้ การ

ยอมรับความจริงเช่นนี้ เราจะเห็นได้ในกรณีของจีนที่กว่าจะยอมรับว่าตนเองด้อยกว่าชาวตะวันตกทางด้านเทคโนโลยี และการทหารก็ต้องกินเวลา นานจนกระทั่งเงินแทบจะหมดตัวแต่ญี่ปุ่นยอมรับในความด้อยกว่าของตนต่อชาวตะวันตกอย่างรวดเร็ว และสามารถที่จะปรับปรุงตัวเองให้เกินและเฉียดหน้าชาวตะวันตกหลาย ๆ ชาติได้ในเวลาอันไม่นาน หรือเราจะดูในชีวิตประจำวันก็ได้ว่า ผู้ใหญ่ผู้โตทุกยุคทุกสมัยมักจะหัวดื้อ ไม่ยอมรับฟังเหตุผลของผู้น้อยที่เห็นการณ์ไกลกว่าเสมอ ๆ ดังนั้น การที่แอสเซิลเรย์ยอมรับฟังเหตุผลของแมทเทอร์นิกและยอมเปลี่ยนทัศนคติเดิมของตนเพื่อประโยชน์ของอังกฤษ และเพื่อสันติภาพของยุโรปจึงเป็นการกระทำที่ควรสรรเสริญยิ่ง เพราะคนอย่างนี้หาได้ยากนักทั้งในปัจจุบันหรือเมื่อร้อยกว่าปีมาแล้วก็ตาม

เมื่อแมทเทอร์นิกและแอสเซิลเรย์เข้าใจซึ่งกันและกันแล้ว การประชุมสันติภาพของเกรตแห่งเวียนนาก็ตกลงกันโดยทำสัญญาสันติภาพที่ลงโทษฝรั่งเศสอย่างเบาที่สุด ถึงแม้ว่าชาวอังกฤษจะไม่พอใจอย่างมากก็ตาม แต่กิสซิงเจอร์ได้วิจารณ์ว่า “การไม่รุนแรงเมื่อได้รับชัยชนะนั้น ย่อมเป็นที่สรรเสริญของคนรุ่นหลัง แต่สำหรับคนรุ่นเดียวกันนั้น ย่อมถือแค้นแค้นว่าเป็นการหักหลังคนที่

รบเกือบเป็นเกือบตาย” ซึ่งการลงโทษฝรั่งเศสอย่างเบากว่านี้ ยังผลให้ฝรั่งเศสไม่พยายาบท และไม่ได้หาทางที่จะแก้เผ็ดเอาทีหลัง อันเป็นผลที่ต่อสัญญาสันติภาพที่แท้จริง เราพอจะเห็นการลงโทษผู้แพ้อย่างรุนแรงของฝ่ายสัมพันธมิตร ที่ทำต่อเยอรมันนี้ ในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งนั้น ทำให้ชาวเยอรมันมีความอาฆาต และหาหนทางที่จะแก้แค้น อยู่ตลอดเวลา อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น เพราะการลงโทษอย่างรุนแรงนั้น มักทำให้ผู้ถูกลงโทษปลอบใจตัวเองว่า ตนเองถูกข่มเหงโดยไม่เป็นธรรม แทนที่จะทำให้ผู้ถูกลงโทษสำนึกผิด

แคสเซลเรย์สามารถดำเนินนโยบายที่ตรงข้ามกับความต้องการของชาวอังกฤษที่ต้องการลงโทษฝรั่งเศสอย่างหนักได้ ก็เพราะว่าแคสเซลเรย์เป็นพวกขุนนางศักดินา ไม่ใช่ นักการเมืองที่ถูกเลือก มาจากประชาชนซึ่ง คิสซิงเจอร์วิจารณ์ว่าหากแคสเซลเรย์เป็นนักการเมืองที่ถูกเลือกมาจากประชาชนแล้ว ก็ย่อมเป็นการยากที่แคสเซลเรย์จะดำเนินนโยบายที่ตนเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่ออังกฤษอย่างแท้จริงได้ คิสซิงเจอร์มีความประทับใจในการประชุมคองเกรสแห่งเวียนนามาก เพราะว่ามีผู้ที่เข้าประชุมทั้งหมดเป็นพวกขุนนางศักดินา

ซึ่งไม่จำเป็นต้องคอยพะวงเอาใจประชาชนที่เลือกตนขึ้นมาอำนาจทางการเมือง ดังนั้น พวกขุนนางศักดินาเหล่านี้จึงสามารถที่จะทำหน้าที่ของตนโดยอิสระ ใช้วิจารณญาณของตนได้อย่างเต็มที่

ผลของการประชุมคองเกรสแห่งเวียนนาคือ การสร้างดุลย์แห่งอำนาจขึ้นในยุโรป ซึ่งดุลย์แห่งอำนาจนี้ได้ก่อให้เกิดสันติภาพอันยาวนานในยุโรป เพราะว่าไม่มีประเทศหนึ่งประเทศใดในยุโรปมีอำนาจมากจนทำให้เกิดการเสียดุลย์แห่งอำนาจ เปรียบเสมือนกับในกลุ่มคนที่มีคนตัวเท่าๆ กัน ไม่ใหญ่ไม่เล็ก ไม่อ่อนแอ ไม่แข็งแรงกว่ากันมากนัก การรังแกกันก็มักไม่เกิดขึ้น เพราะมีดุลย์แห่งอำนาจเกิดขึ้น แต่ถ้ากลุ่มคนที่มีคนตัวเล็กหลายคน คนตัวใหญ่มากอยู่คนหนึ่ง คนตัวขนาดกลางๆ สองสามคน ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว คนตัวใหญ่มักจะเที่ยวรังแกใครต่อใคร เพราะหาคนต้านอำนาจตัวเองไม่มี นอกจากคนทุกคนจะรวมกันต่อต้านคนตัวใหญ่ที่สุดนั้นคนเดียว จึงจะเกิดดุลย์แห่งอำนาจขึ้นได้ และถ้าคนทั้งหมดรวมกันปราบคนตัวใหญ่ที่สุดได้แล้ว ก็ทำการแก้แค้นอย่างโหดร้ายทารุณ ก็ย่อมทำให้คนตัวใหญ่เจ็บแค้นคอยหาโอกาสแก้แค้นอยู่เสมอ ยิ่งถ้าคนทั้งหมดเกิดระหองระแหงไม่สามัคคีกันขึ้น ความยุ่ง

ยากที่จะเกิดขึ้นอย่างไม่รู้จากบักสันแน่อน คิสซิงเจอร์ได้มองเห็นบทเรียนอันมีค่าจากประวัติศาสตร์ ของกองเกรสแห่งเวียนนาที่จะนำมาประยุกต์กับเหตุการณ์ปัจจุบันได้ ซึ่งคิสซิงเจอร์ ในฐานะของรัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ก็ได้เปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาจากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกอย่าง เป็นการเตรียมตัว ปรับตัวเพื่อที่จะแก้ปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนไปจากการต่อต้านประวัติศาสตร์มาเป็นศึกษาจากประวัติศาสตร์ ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในประวัติศาสตร์การทูตของสหรัฐอเมริกาทีเดียว

ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติ

คิสซิงเจอร์จัดว่าเป็นคนโชคดีที่ได้คิดค้นทั้งทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศขึ้นมา และมีโอกาสที่ได้ทดลองความคิดของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งก็นับว่าเป็นบุคคลที่มีโอกาสที่จะปฏิบัติตามทฤษฎีของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับนักคิดทางการเมืองหลายท่านแล้ว คิสซิงเจอร์มีโอกาสดีกว่าขงจิ๋ว หรือมาคิอาเวลลีเสียอีก คิสซิงเจอร์ได้เข้าร่วมในการเจรจาสันติภาพ ที่กรุงปารีสเพื่อพยายามหาทาง

ที่จะถอนทหารอเมริกันออกจากเวียดนามโดยไม่ให้สหรัฐอเมริกาเสียเกียรติภูมิมากนักแต่สำหรับเวียดนามนั้นเป็นการฉีกลาถของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกามาเป็นเวลากว่าสี่สิบปี ถึงแม้คิสซิงเจอร์เองก็ไม่สามารถจะช่วยทำอะไรให้ดีขึ้นได้นอกจกถอนทหารอเมริกันกลับและปล่อยให้เวียดนามได้ตกอยู่ในกำมือของฝ่ายคอมมิวนิสต์ไปในที่สุด

แต่เหตุการณ์ในตะวันออกกลางที่กลุ่มประเทศอาหรับและประเทศอิสราเอลได้รบราฆ่าฟันกันมา เป็นเวลาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง¹⁰ นั้น ได้เป็นสถานการณ์ที่เหมาะสมที่สุดที่คิสซิงเจอร์จะนำเอาทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศเกี่ยวกับดุลย์ของอำนาจเข้ามาประยุกต์ในภูมิภาคแถบนี้ของโลก

บรรดาประเทศทั้งหลายในวันออกกลางยกเว้นอียิปต์ เกิดขึ้นจากการย้ายทางเกมส์การเมืองของมหาอำนาจในยุโรปตะวันตก ซึ่งการเกิดของประเทศใหม่ขึ้นประเทศใดประเทศหนึ่งในโลกดุลย์ของอำนาจก็จะเสียไปทันที ดังนั้นเมื่อประเทศใหม่ๆ หลายประเทศเกิดขึ้นในวันออกกลางหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้กลุ่มประเทศอาหรับในวันออกกลางหวาดเกรงการโจมตีจากภายนอกและในขณะเดียวกัน ต่างก็

ระวางและซึ่งก็ชิงเด่นซึ่งกันและกัน ดังนั้น การรวมตัวกันของกลุ่มประเทศอาหรับมาเป็น มาเป็นสันนิบาตหรือรวมประเทศกันนั้น เป็น เพียงแต่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละ ประเทศเท่านั้น ส่วนความสามัคคีอย่างแท้จริงมิได้เกิดขึ้น¹¹ เหมือนอย่างปากีสถานได้ เข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การ ส.ป.อ. (SEATO) โดยมีความมุ่งหมายที่จะใช้ส.ป.อ. เป็นเครื่องมือป้องกันการรุกรานจากอินเดีย ส่วนจุดมุ่งหมายของ ส.ป.อ. ที่จะต่อต้านการ รุกรานของคอมมิวนิสต์นั้น ปากีสถานมิได้ สนใจ

การพยายามรวมกลุ่มกันนี้อียิปต์ก็เคย รวมกับซีเรียซึ่งเป็นประเทศใหม่ขึ้น เรียกว่า สหสาธารณรัฐอาหรับ แต่การรวมประเทศ นี้ก็อยู่ได้ไม่กี่ปีก็แตกกันอีก ในปี 2516 ลิเบียก็พยายามที่จะเข้าร่วมกับอียิปต์ เพื่อที่ พยายามคืนสถานภาพของลิเบียให้ดีขึ้น แต่ อียิปต์ไม่เล่นด้วย¹² ดังนั้นกลุ่มประเทศอา-หรับได้รวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว คือ ความมั่นคง ปลอดภัยของตนเองทั้งสิ้น

สงครามยอเมคิப்புที่ระเบิดขึ้นในเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2516 นั้น เกิดขึ้นโดยที่ สหรัฐอเมริกา และอิสราเอลยังไม่ได้ระงับตัว ทั้ ๆ ที่หน่วยสืบราชการลับของทั้งสองประ-เทศรายงานมาซ้ำแล้วซ้ำอีกว่าอียิปต์จะเริ่ม

สงครามก่อนแน่ แต่คิสซิงเจอร์ยังเชื่อมั่นใน ความสัมพันธ์ใหม่ (The spirit of detente) ระหว่างสหรัฐอเมริกา กับสหภาพโซเวียต โดย คาดว่าสหภาพโซเวียตคงพยายามใช้อิทธิพล ยับยั้งอียิปต์ และซีเรียไม่ให้ทำสงครามอีก แต่การณ์กลับปรากฏว่า สหภาพโซเวียตทราบ เรื่องการเตรียมบุกของอียิปต์ล่วงหน้าแล้ว โดยไม่ได้ห้ามมิให้นำชากลับให้ความช่วยเหลือ และยุส่งไปเลยเสียอีก¹³

อย่างไรก็ตาม คิสซิงเจอร์ก็ยังยอมรับ ในความจริงว่า การที่สร้างดุลย์อำนาจและ สันติภาพขึ้นในตะวันออกกลางแล้ว จะไม่ได้ รับความร่วมมือจากสหภาพโซเวียตนั้นไม่ได้ แน่ คิสซิงเจอร์ได้กล่าวว่า “เรา(สหรัฐอเมริกา กับสหภาพโซเวียต)เป็นศัตรูและเพื่อนร่วม งานในเวลาเดียวกันในการรักษาสันติภาพ”¹⁴

บุคคลที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งในการสร้าง บรรยากาศในการเริ่มการเจรจาเพื่อสร้างดุลย์ แห่งอำนาจอย่างแท้จริงคือ ประธานาธิบดี อัลวา ซาคัส แห่งอียิปต์ โดยที่ประธานาธิบดี ซาคัสตัดสินใจโจมตีอิสราเองก่อนในสงคราม ยอเมคิப்பு เพราะว่าซาคัสเล็งเห็นว่า การ ทำสงครามนี้เป็นเพียงแต่เครื่องมือทางการ ทูตเท่านั้น เพราะหากไม่มีสงครามแล้วอิสรา เอลก็จะไม่ยอมอ่อนข้อเพื่อจะเจรจาสันติภาพ อย่างจริงจัง ซึ่งการเริ่มสงครามนี้ในครั้งแรก

ก็มีผู้เห็นว่าชาคัสเป็นคนวิกลจริตที่ทำสงครามที่ยิปปัตไม่มีทางชนะได้โดยเด็ดขาด แต่เมื่อทุกคน ทราบว่าชาคัสทำสงครามเพื่อเป็นเครื่องมือทางการทูตเท่านั้น ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องใช้อิทธิพลบีบบิสราเอลให้ยอมเจรจาอย่างจริงจังเสียที ซึ่งหากไม่มีสงครามแล้ว สถานการณ์ในตะวันออกกลางก็ไม่มีทางที่จะคลี่คลายไปได้แน่

องค์ประกอบที่สำคัญในการเริ่มต้นเจรจาสันติภาพอย่างจริงจังที่เจนีวาก็อย่างหนึ่งคืออิสราเอลได้รับชัยชนะสงครามยอมกบฏอย่างเด็ดขาด เนื่องจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตยื่นมือเข้าแทรกแซงให้มีการหยุดยิงเสียก่อน ซึ่งทำให้อิสราเอลเหนื่อยแค้นมาก แต่อย่างไรก็ตาม การที่อิสราเอลได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาดนี้เองทำให้โอกาสในการเจรจาสันติภาพดีขึ้น เพราะยิปปัตมีสถานภาพที่แข็งแกร่งกว่าเดิม ซึ่งคิสซิงเจอร์ได้กล่าวไว้ในพิธีการเปิดการเจรจาสันติภาพหลังสงครามยอมกบฏว่า “กลุ่มประเทศอาหรับ และอิสราเอลได้มีโอกาสตัดสินอนาคตของตนเองโดยการเจรจาและปรึกษาหารือกันเป็นครั้งแรกในช่วงยี่สิบห้าปีที่ผ่านมา”¹⁵

ในระยะเริ่มแรกของการเจรจาสันติภาพที่กรุงเจนีวาเป็นไปอย่างเชื่องช้า เนื่องจากทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างยิปปัต และ

ซีเรียจนกระทั่งประธานาธิบดีชาคัสได้เสนอการเจรจาระหว่างยิปปัตกับอิสราเอลสองประเทศเท่านั้นก่อน ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้นำของโลกอาหรับไม่เคยมีใครกล้าทำมาก่อน แต่เนื่องจากผลที่ชาคัสตัดสินใจทำสงครามยอมกบฏมาก่อนทำให้คะแนนนิยมของชาคัสสูงมากพอที่ชาคัสจะทำการเถียงเจรจากับอิสราเอลตามลำพัง แต่รัฐสภาอิสราเอลได้ปฏิเสธที่จะเจรจาทันที เนื่องจากยิปปัตตั้งข้อเสนอกที่จะเรียกร้องนแดนคิที่อิสราเอลได้ยึดครองไปจากยิปปัตตั้งแต่สงคราม 6 วัน ในปี พ.ศ. 2510 ซึ่งการปฏิเสธของรัฐสภาอิสราเอลครั้งนี้ทำให้คิสซิงเจอร์กล่าวว่า “การที่สหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้ไกล่เกลี่ยไม่ได้ผลเสียแล้ว”¹⁶

หลังจากนั้นในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2518 ชาคัสได้เข้าปรึกษากับประธานาธิบดีฟอรัคโดยตรง และหลังจากนั้น ชาคัสก็ได้ทำการเปิดคลองสุเอซ ซึ่งชาคัสกล่าวว่าการเปิดคลองสุเอซครั้งนี้เป็นการประกันสันติภาพ เพราะว่าถ้ายิปปัตไม่ต้องการสันติภาพจริงๆ แล้วไซร้ ก็ยอมไม่เปิดคลองสุเอซให้เสียเงิน เสียเวลา ซึ่งอิสราเอลก็รับรู้ด้วยการลดทหารเป็นจำนวนมากจากคาบสมุทรไซนาย อันทำให้บรรยากาศของสันติภาพเกิดขึ้น คิสซิงเจอร์จึงเริ่มบินมาเจรจาสันติ

ภาพที่ตะวันออกกลางอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันการเจรจาก็ก้าวหน้าไปอย่างคืออิสราเอลได้เริ่มส่งมอบดินแดนบางส่วน รวมทั้งบ่อน้ำมันในคาบสมุทรไซนายคืนแก่อียิปต์ ความรู้สึกที่เคียดแค้นซึ่งซึ่งกันทั้งสองฝ่ายก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากสื่อมวลชนของทั้งสองฝ่าย ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ตลอดจนความร่วมมือระหว่างอิสราเอล และอียิปต์ก็ดีขึ้นอย่างน่าสังเกต¹⁷

ความก้าวหน้าในการสร้างจุดแห่งอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางนี้เกิดขึ้นก็เพราะว่าประธานาธิบดีชาคส์ได้กล้าเสี่ยงในการรับผิดชอบที่จะนำไปสู่สันติภาพ และทางฝ่ายอิสราเอลก็เริ่มที่จะยอมรับชาคส์ในความพยายามนี้ และอิสราเอลก็ยอมรับตัวเองคืออยู่ว่าอิสราเอลไม่สามารถที่จะทนอยู่ในสภาวะเตรียมพร้อมทางการทหารเช่นนี้ได้ตลอดไป

เหตุการณ์ต่อจากสมัยประธานาธิบดีฟอ์ดนั้น ผู้เขียนขอทบทวนไม่รายงานต่อไป เนื่องจากหมดสมัยที่เฮนรี คิสซิงเจอร์ จะได้ใช้บทบาทของรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เข้ามามีอิทธิพลในการเมืองระหว่างประเทศโดยตรงอีกต่อไป

ตอนที่ 3 สรุปและข้อคิดเห็น

บทเรียนจากประวัติศาสตร์ในการประ-

ชุมกองเกรสแห่งเวียนนา ซึ่งเมทเทอร์นิค และเคสเซลเรย์ได้ใช้ความพยายามร่วมกันที่สร้างจุดแห่งอำนาจในยุโรป ซึ่งได้ก่อให้เกิดสันติภาพอันยาวนานมาแล้ว ซึ่งเราก็พอที่จะนำมาเปรียบเทียบการเจรจาสันติภาพที่กรุงเจนีวาระหว่างคิสซิงเจอร์ ประธานาธิบดีชาคส์ กับนายกรัฐมนตรียิซาคา ระบินแห่งอิสราเอล ซึ่งในกรณีของอิสราเอลนั้น คิสซิงเจอร์ได้เห็นว่า ผู้นำของอิสราเอลอยู่ในสถานภาพที่ลำบาก เพราะอิสราเอลเป็นประเทศประชาธิปไตยซึ่งคณะรัฐมนตรี และรัฐบาลมักจะชักช้าในการตอบข้อเสนอไมตรีจิตของประธานาธิบดีชาคส์ ซึ่งแตกต่างไปจากกระบวนการตัดสินใจที่มีอำนาจเต็มของเมทเทอร์นิค

ประธานาธิบดีชาคส์ได้ชักชวนอิสราเอลผ่านคิสซิงเจอร์ให้เข้าใจถึงสถานการณ์ที่แท้จริงของอิสราเอลว่า อิสราเอลไม่สามารถที่จะทำตัวเป็นประเทศยุโรปตะวันตกซึ่งต้องขึ้นอยู่กับสหรัฐอเมริกาในเรื่องอาวุธ และเงินตลอดเวลาเช่นที่แล้วมาไม่ได้อีกแล้ว เพราะสถานการณ์ได้เปลี่ยนไป อิสราเอลไม่สามารถที่จะอยู่ในสภาวะเตรียมพร้อมทางการทหารอยู่ได้ตลอดไปเพราะว่าอิสราเอลจะต้องล้มละลายทางเศรษฐกิจ อิสราเอลต้องปฏิบัติตัวเป็นเหมือนกับประเทศอยู่ในภูมิภาคตะวันออก

ออกกลาง โดยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการเจรจากับประเทศในตะวันออกกลางอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ของตนเอง และทัศนคติที่มีต่อโลกภายนอกของอิสราเอลนั้น ออสเตเรียในสมัยของเมทเทอร์นิคไม่สามารถจะทำได้ อิสราเอลจะสามารถทำได้หรือไม่

ประธานาธิบดีชาติสังคมนิยมว่า ชัยชนะในสนามรบอย่างเดียวนั้น ไม่เพียงพอที่จะนำมาซึ่งสันติภาพของภูมิภาคตะวันออกกลางได้ ในปัจจุบันผู้นำของอียิปต์ได้ยอมรับความจริงแล้ว ซึ่งอิสราเอลจำต้องตระหนักและยอมรับความจริงข้อนี้ด้วย และก็เป็นการดีที่อิสราเอลไม่ได้รับชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยอเมคิปปูร์เหมือนสงครามครั้งก่อน ๆ ถึงแม้อิสราเอลจะแค้นเคืองสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาแทรกแซงให้มีการหยุดยิงเสียก่อนก็ตาม แต่การที่อิสราเอลไม่ได้ชัยชนะโดยเด็ดขาด และได้รับความเสียหายจากสงครามอย่างมากมานั้น ได้เป็นส่วนที่ทำให้อิสราเอลไม่ถือดีในการประนีประนอมกับกลุ่มประเทศอาหรับ

เฮนรี คิสซิงเจอร์ได้พ้นจากตำแหน่ง

รัฐมนตรีต่างประเทศไปตั้งแต่ พ.ศ. 2519 หลังจากนั้นเหตุการณ์ในตะวันออกกลางก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของกระบวนการสันติภาพที่ประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ได้ดำเนินไปจนได้รับความสำเร็จในกรณีแคมป์เดวิดนั้น จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่มีการปูพื้นฐานไว้เป็นอย่างดีของเฮนรี คิสซิงเจอร์ แต่อย่างไรก็ตาม “สันติภาพ” ในตะวันออกกลางก็ยังอยู่ห่างไกลจากความเป็นจริงอย่างมากกรณีที่ประธานาธิบดีคาร์เตอร์ถูกแรงกดดันจากสภาองเกรสและกลุ่มผลประโยชน์ที่หนุนอิสราเอลในสหรัฐอเมริกาจนต้องปลดนายแอนดรู ยัง เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ประจำองค์การสหประชาชาติออกในเดือนสิงหาคม ศกนี้ เนื่องจากนายแอนดรู ยัง ได้แอบพบกับตัวแทนขององค์การปลดแอกปาเลสไตน์ (PLO) เท่านั้น วิทยุชนทั้งหลายคงตระหนักได้ดีว่าแม้ความพยายามที่จะเปิดการเจรจาเท่านั้น ยังมีผลสะท้อนถึงขนาดนี้ ดังนั้น หนทางแห่งสันติภาพในตะวันออกจึงยังคงเป็นเส้นทางที่ยาวนานและเต็มไปด้วยขวากหนามอย่างแท้จริง

เชิงอรรถ

- ¹ Noer, Thomas J., *Henry Kissinger's Philosophy of History, in Modern Age*, Spring. 1975, P. 185
- ² Kissinger, Henry A., *American Foreign Policy* (W.W. Norton and Company. New York. P. 29
- ³ ตัวอย่างเช่น ในกรณีเรือมาฆาเกช ที่ประธานาธิบดีฟอร์ดได้ส่งนาวิกโยธินบุกเขมรจากไทย เพื่อช่วยเหลือเรืออเมริกันที่ถูกเขมรจับไป ซึ่งการกระทำของฟอร์ดครั้งนี้ ได้รับความนิยมจากชาวอเมริกันอย่างมาก แต่ได้ถูกวงการเมืองระหว่างประเทศรวมทั้งประเทศไทยตำหนิและประท้วงอย่างเสียหายเช่นกัน (ผู้เขียน)
- ⁴ Kalb, Moroin & Barward, *Kissinger*, (Little, Brow & Co., Boston) 1974. P. 65
- ⁵ วูดโรว์ วิลสัน ได้กล่าวสุนทรพจน์ที่เมืองโมบิลล์ มลรัฐอลาบามา เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2456 ตอนหนึ่งว่า "We dare not to turn from the principle that morality and not expediency is the thing that must guide us, and that we will never condone iniquity because it is most convenient to do so.
ประธานาธิบดีไอเซนฮาว์ ก็ได้กล่าวในเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2496 ตอนหนึ่งว่า ".....any nation's right to a form of government and economic system of its own choosing is inalienable.....any nation's attempt to dictate to other nations their form of government is inexcusable".
- ⁶ H.G. Well ได้เขียนถกเถียงการประชุมกองเกรสแห่งเวียนนาว่า "Science and wisdom were conspicuously absent from the great council of Allies. Came the vague humanitarianism and dreamy vanity of the Tsar Alexander, came the shaken Hapsburgs of Austria, the resemful Hohenzollerns of Russia, the aristocratic traditions of Britain, still badly frightened by the Revolution, and its conscience all away with stolen commons and sweated factory children. No peoples came to the Congress. but only monarchs and foreign ministers." Out line of History, Vol II, Doubleday, 1961 P. 749
- ⁷ เพื่อความเป็นธรรม ผู้เขียนจึงยกความเห็นของ Easton, Stewart C. *The Western Heritage*, 2nd ed. Holt, Rinehart Winston, N.Y. 1966 P. 529 "Hindsight is always more accurate than foresight, in all fairness, the attitudes of the Congress should be noted from their vantage point too. How could they know that such a crazy idea was the coming fact of life"
- ⁸ ก็สังเขปได้ว่า สหรัฐอเมริกาก็เหมือนอังกฤษที่ล้มลงโดดเดี่ยว แยกออกจากยุโรปในสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสหรัฐอเมริกาสามารถช่วยปราบฮิตเลอร์ได้สำเร็จแล้วสันติภาพก็จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเช่นกัน ถึงแม้ว่านายกรัฐมนตรีอังกฤษ คือเชอร์ชิลล์จะพยายามชี้ให้สหรัฐเห็นว่ามันไม่ง่ายเช่นนั้น เช่นเดียวกับแมทเทอรันก็ชี้ให้แคลเรย์เข้าใจ แต่เชอร์ชิลล์ได้ประสบความสำเร็จเหมือนแมทเทอรัน
- ⁹ Graubard. Stephen R., *Kissinger Portrait of a Mind*, (W.W. Norton & Company, New York) 1973 p. 80

- ¹⁰ สงครามระหว่างกลุ่มประเทศอาหรับมีอยู่ 4 ครั้งคือ ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2491 หลังจากอิสราเอลได้ประกาศการตั้งประเทศอิสราเอล ซึ่งสนับสนุนอาหรับ อันมีอียิปต์ อิรัก ปาเลสไตน์ ซเรีย และชาวอาหรับเบย์ ได้ตั้งทหารเข้าโจมตีอิสราเอล แต่อิสราเอลกลับทำการรบจนได้ชัยชนะอย่างงดงาม ส่วนสงครามครั้งที่สองเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยอิสราเอลบอยปัดด้วยการสนับสนุนของอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นการลงโทษอียิปต์ที่ยึดคลองสุเอซไปโดยพลการอียิปต์เสียหายมาก ส่วนสงครามครั้งที่สามเรียกว่าสงคราม 6 วัน ในปี พ.ศ. 2510 อิสราเอลโจมตีกลุ่มประเทศอาหรับก่อนเป็นการป้องกันตัว และอิสราเอลได้รับชัยชนะอย่างงดงามเช่นกัน ส่วนสงครามครั้งสุดท้ายเรียกว่าสงครามยอเมคิปปูร์ ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งคราวนี้อียิปต์บุกอิสราเอลก่อน ซึ่งอิสราเอลได้รับความสูญเสียอย่างมาก แต่ในที่สุดอิสราเอลก็สามารถเป็นฝ่ายบุกและได้เปรียบ แต่สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้เข้าแทรกแซงให้มีการหยุดยิงเสียก่อนที่อิสราเอลจะได้รับชัยชนะโดยสมบูรณ์
- ¹¹ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ การที่กลุ่มประเทศอาหรับทำสงครามกับอิสราเอลครั้งแรกในปี พ.ศ. 2491 นั้น ถึงแม้ว่ากลุ่มประเทศอาหรับมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าจะต้องขับอิสราเอลให้ตกทะเลไปให้ได้ แต่ในความจริงแล้ว กลุ่มประเทศอาหรับระแวงซึ่งกันและกัน เพราะต่างฝ่ายก็ต้องการให้ประเทศอาหรับประเทศใดประเทศหนึ่งเข้าโจมตีอิสราเอลแต่ผู้เดียว เพราะถ้าประเทศนั้นทำได้สำเร็จก็จะมอำนาจมาก และจะกลายเป็นผู้มั่งคั่งมีพลมากที่สุดในวันออกกลาง ดังนั้น กลุ่มประเทศอาหรับจึงรวมกันเข้าด้วยสาเหตุนี้ ประการหนึ่ง จาก *Middle East Crisis*, Fisher & Krinsky, Syracuse U. Press, 1959, p. 21-22
- ¹² โปรดอ่าน *Time* magazine, September 10, 1973, "Middle East Merger by Inces"
- ¹³ คิสซิงเจอร์ได้กล่าวไว้หลังจากการคาดการณ์ผิดครั้งหนึ่งว่า "The belief in the predominance of objective factors explains why, in the past, period of detente have proved so precarious. When there is a choice between Western good will or a physical gain, the pressures to choose the latter have been overwhelming. The wartime friendship with the West was sacrificed to the possibility of establishing Communist controlled governments in Eastern Europe. The spirit of Geneva did not survive the temptations offered by the prospect of undermining the Western position in the Middle East. The many overtures of the Kennedy administration were rebuffed until the Cuban missile crisis demonstrated that the balance of forces was not in fact favorable for a test of strength" อ้างใน *American Foreign Policy*, หน้า 35-36
- ¹⁴ *Time*, November 5, 1973. *Winding Up War, Working Toward Peace*. p. 9
- ¹⁵ สุนทรพจน์ของนายเฮน คิสซิงเจอร์ในการเปิดการประชุมสันติภาพที่กรุงเจนีวา วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งสุนทรพจน์ทั้งหมดมีอยู่ใน *American Foreign Policy*.
- ¹⁶ *Time*, April 7, 1975 *Ground Shuttle: What Went Wrong* p. 6
- ¹⁷ โปรดดู *Time*, October 20, 1975. *Spirit of the Sinai Settlement*